

Leonardo Badea: O parte din fragilitatea IMM-urilor e indusa de stat; birocratia excesiva ramâne o povara reala

O parte din fragilitatea IMM-urilor este indusa de stat, birocratia excesiva ramâne o povara reala, iar lipsa de predictibilitate generata de politici publice inconsistente descurajeaza investitiile si planificarea strategica a firmelor, considera Leonardo Badea, prim-viceguvernator al Bancii Nationale a României (BNR).

"Nu putem ignora faptul ca, din pacate, o parte deloc de neglijat a fragilitatii IMM-urilor este indusa chiar de stat. Birocratia excesiva ramâne o povara reala asupra costurilor de conformare, iar lipsa de predictibilitate generata de politici publice inconsistente în timp descurajeaza investitiile pe termen lung si planificarea strategica a firmelor. Fara o corectare a acestor disfunctionalitati institutionale, orice efort al sectorului privat de a-si consolida rezilienta prin mijloace proprii risca sa fie partial anulat de un mediu de reglementare imprevizibil si greoi", a spus Badea, care a participat miercuri la lansarea unei noi editii a Cartei Albe a IMM-urilor, eveniment organizat la sediul BNR de Confederatia patronala IMM România.

Oficialul bancii centrale spune ca România a parcurs un drum sinuos, în ultimii aproape 20 de ani, "care a dus la o evolutie paradoxala". "Pe de-o parte am înregistrat cresteri record ale PIB per capita în regiunea noastra, pe de alta parte am acumulat dezechilibre macroeconomice fapt care a determinat cronicizarea deficitelor gemene", a explicat Badea.

El sustine ca sectorul antreprenorial românesc este matur: vechimea medie a firmelor este de 16 ani, iar 86% dintre antreprenori sunt absolventi de studii superioare; astfel exista capacitate de adaptare la mediul de afaceri aflat în schimbare profunda si rapida.

"Dincolo de aceste date optimiste, însa, analiza economica ne obliga sa privim cu rigoare si sa cautam solutii pentru o serie de vulnerabilitati cunoscute. Prima dintre ele este ceea ce as numi paradoxul atomizarii. Conform statisticilor oficiale, 58,6% dintre IMM-uri opereaza sub forma de proprietar unic, în timp ce doar 1,4% depasesc pragul de cinci asociati sau actionari. Spiritul asociativ este, asadar, extrem de redus, iar aceasta fragmentare are consecinte negative directe asupra competitivitatii. Ea face dificila obtinerea unor economii de scala, ce reprezinta un element important pentru a supravietui într-o piata unica europeana extrem de competitiva. Totodata, atomizarea IMM-urilor îngreuneaza accesul la finantare si astfel frâneaza dezvoltarea proiectelor viabile", a subliniat prim-viceguvernatorul.

Acesta a precizat ca, pe segmentul general al companiilor nefinanciare, unde IMM-urile detin ponderea majoritara, rata creditelor neperformante depaseste 5,6% si este în crestere vizibila fata de anul precedent. Mai mult, analizele prudentiale indica o dinamica îngrijoratoare chiar si pe segmentele care au beneficiat de scheme de garantare de stat.

"Programele de sprijin au functionat ca un colac de salvare pe termen scurt, dar multe probleme fundamentale au ramas nerezolvate, astfel ca încep acum sa iasa la suprafata deficiente de solvabilitate ale unor debitori. Aceasta discrepanta reflecta vulnerabilitatea microîntreprinderilor la volatilitatea ridicata a mediului macro-financiar în contextul unei capitalizari reduse. Multe firme apeleaza la creditul furnizor sau la împrumuturi de la asociati deoarece bilanțurile lor nu le fac eligibile pentru un credit bancar clasic", a mai spus Leonardo Badea.

În opinia sa, se observa o reorientare a IMM-urilor catre creditele în euro, "pe fondul ecartului de dobânda".

"Din perspectiva prudentiala, aceasta situatie reflecta o acumulare de riscuri de natura valutara, deoarece

microîntreprinderile împrumutate în alta monedă nu au, de regulă, acoperire naturală împotriva riscului de curs de schimb. Asadar, ceea ce astăzi poate părea pentru unii antreprenori un arbitraj avantajos de dobândă, în viitor s-ar putea întoarce împotriva lor, transformându-se, în contextul unui scenariu advers, într-o problemă de solvabilitate. Vulnerabilitățile menționate nu sunt rezultatul unor decizii irrationale. Dimpotrivă, firmele care se împrumută în valută, care apelează la creditul furnizor sau la creditul de la acționari răspund, cu instrumentele de care dispun și în funcție de setul de stimuli economici pe care îi percep, la un mediu economic dificil și incert. În opinia mea, principalii factori interni care determină în prezent acest mediu dificil se datorează corecțiilor necesare pentru reducerea deficitului bugetar, cu efecte de același sens și asupra deficitului de cont curent", a adăugat oficialul BNR.

El crede că, în contextul actual, creșterea rezilienței IMM-urilor trebuie să se realizeze mai mult prin mijloace specifice economiei concurențiale. Astfel, reziliența trebuie construită din interior, prin salturi calitative de productivitate, prin utilizarea inteligentă a schemelor de garantare existente și, mai ales, prin valorificarea fondurilor europene și a resurselor disponibile prin programe cu instituții financiare internaționale.

"Dacă vorbim de productivitate, trebuie să vorbim despre principalul ei motor din acest deceniu: tehnologia și, în mod special, transformarea digitală și inteligența artificială. (...) Nu tehnologia în sine aduce productivitate, ci investiția inteligentă care selectează și adaptează tehnologia la procesele operaționale și avantajele competitive specifice firmei", apreciază Badea.

În context, el a citat o analiză publicată anul trecut de OECD, dedicată economiilor G7. Astfel, potrivit estimărilor, inteligența artificială ar putea adăuga între 0,4 și 1,3 puncte procentuale pe an la creșterea productivității muncii, pe un orizont de zece ani. Aceste câștiguri, precizează Badea, se referă la economiile cu expunere ridicată și adoptie rapidă. Pentru țările în care adopția este mai lentă, câștigurile estimate se reduc până la jumătate.

De asemenea, conform statisticilor Eurostat, la nivelul anului 2025, aproximativ 20% dintre întreprinderile din Uniunea Europeană cu cel puțin zece angajați utilizau în activitatea curentă tehnologii bazate pe inteligența artificială.

"Este interesant, totuși, de observat și cum s-a ajuns la acest nivel. Astfel, timp de doi ani, între 2021 și 2023, creșterea cumulată a fost de doar 0,4 puncte procentuale, de la 7,7% la 8,1%. În următorii doi ani, însă, creșterea cumulată a fost de aproape 12 puncte procentuale, adică de circa 30 de ori mai mare. Nu asistăm, asadar, doar la o tendință normală de creștere a adopției inteligenței artificiale în companiile europene, ci la o accelerare vizibilă. În contextul acestor cifre, este firesc să ne întrebăm: unde se află România în acest tablou? Răspunsul este, din păcate, pe ultimul loc. Doar 5,2% dintre întreprinderile românești utilizau tehnologii de inteligență artificială în 2025, în creștere de la 3,1% în 2024", a arătat reprezentantul băncii centrale.

El consideră că toate aceste date indică o direcție principală pe care companiile românești o pot urma pentru creșterea competitivității și productivității.

"În opinia mea, dincolo de cifre, inteligența artificială aduce o schimbare importantă de fond: democratizarea expertizei. Analize financiare, studii de piață, optimizarea proceselor sau servicii la care până acum aveau acces doar companiile mari, cu departamente specializate, pot acum să devină accesibile și firmelor mici, la costuri fără precedent de reduse. La fel de important, deciziile pot fi fundamentate pe date în timp real, nu pe intuiție sau pe informații întârziate, iar acest lucru va schimba însuși rolul antreprenorului. Eliberat de o parte din povara activităților operaționale, el va putea alocă mai mult timp exact acolo unde nu poate fi înlocuit: direcției strategice a afacerii și dezvoltării relațiilor cu partenerii și clienții. Aceasta poate fi una dintre temele cheie ale dezbaterii de astăzi", a subliniat Leonardo Badea.

El a menționat că, potrivit statisticilor, majoritatea covârșitoare a firmelor rămân în categoria de marime în care

s-au înfiintat.

"Microîntreprinderea ramâne microîntreprindere. Firma mica ramâne mica. Foarte rar companiile reusesc sa treaca într-o categorie superioara privind dimensiunea afacerii. Digitalizarea si adoptarea tehnologiilor moderne pot reprezenta o potentiala solutie la aceasta problema, respectiv declansatorul pentru ca afacerile românești sa creasca, sa treaca în categorii superioare de marime si sa aiba o contributie tot mai importanta la cresterea sustenabila a economiei", a mai declarat acesta.

Conform unor statistici, puse în context de oficialul BNR, aproximativ 51% dintre firme identifica folosirea noilor tehnologii drept o oportunitate majora. Totusi, digitalizarea propriu-zisa este asumata ca oportunitate de doar 25% dintre respondenti, iar sporirea exporturilor de o proportie si mai mica, respectiv 14,6%. Totodata, 31% dintre firme mentioneaza concurenta produselor din import printre principalele dificultati.

"Solutia în fata concurentei externe nu este protectionismul si nici izolarea. De fapt, într-o economie globalizata, calea catre excelenta nu mai este doar competitia orizontala, ci integrarea verticala", afirma prim-viceguvernatorul.

Conform acestuia, IMM-urile sunt coloana vertebrala a economiei românești.

"Ele creeaza cele mai multe locuri de munca din sectorul privat, aduc inovatie si echilibreaza dezvoltarea în teritoriu, dincolo de marile orase. Un sector antreprenorial puternic înseamna o economie mai diversificata, mai rezilienta si mai competitiva, iar toate aceste lucruri se pot reflecta într-un fundament pentru un nou model economic de crestere sustenabila si incluziva", a încheiat Badea.